# Kooste lausunnosta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 7.11.2025

**Vammaisfoorumi ry**

**Sari Elomaa, juristi, varatuomari**

# Yleistä

- Sääntely on tarpeen teknologian käytön yleistyessä ja ollessa jo nyt osa arkea myös sosiaali- ja vammaispalveluissa.
- Teknologisilla ratkaisuilla voidaan lisätä asiakkaan osallisuutta ja itsenäisyyttä. Teknologisten ratkaisujen käyttö tulee aina perustua asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin ja suostumukseen.
- Teknologian käyttöönottoa koskevan päätöksenteon tulee olla läpinäkyvää, suhteellisuusperiaatetta noudattavaa ja tietosuojan huomioivaa.
- Teknologia ei saa korvata henkilöstön läsnäoloa eikä johtaa palvelujen heikentymiseen tai maksullisuuden lisääntymiseen.

# Keskeiset huomiot

- Arviointivelvoite osaksi asiakassuunnitelman laatimista ja sisältöä
  - Sosiaalihuoltolakiin esitetään velvoite arvioida asiakassuunnitelmaa laadittaessa, voidaanko asiakkaan palvelutarpeisiin vastata teknologisilla ratkaisuilla.
    - Arviointivelvoite tulisi sisällyttää osaksi 2 momentissa säänneltyä asiakassuunnitelman sisältöä.
    - Se vahvistaa myös velvoitetta kuulla asiakasta ja hänen arvio tuen ja palveluidensa tarpeesta.

- Teknisen valvonnan ja teknologisen ratkaisun käsitteet
  - Teknisen valvonnan (SHL 47 § 2 mom.) ja teknologisen ratkaisun (SHL 3 § 1 mom. 8) -kohta ja 48) §) käsitteet ovat osin päällekkäiset, eivätkä siten tarpeeksi selkeät ja tarkkarajaiset. Niitä tulee täydentää.
- Asiakkaan suostumus
  - Teknologian tai teknisen valvonnan käyttö asiakkaan kodissa tai henkilökohtaisessa asuinhuoneistossa ei ole hyväksyttävää ilman asiakkaan suostumusta, eikä perustuslain mukaista.
- Vaikutusarviointi vammaisten asiakkaiden itsemääräämisoikeuden näkökulmasta on riittämätön. Sääntely tulisi valmistella osana itsemääräämisoikeuden ja rajoitustoimenpiteiden lakikokonaisuutta.